Mahalla

МАҲАЛЛА — ХАЛҚ ВИЖДОНИ

3 (657) | WWW.MAHALLA.UZ | 2009 ЙИЛ 21 ЯНВАРЬ. ЧОРШАНБА | 1996 ЙИЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШИ, «МАҲАЛЛА» ЖАМҒАРМАСИНИНГ РЕСПУБЛИКА НАШРИ | ISSN 2010-7013 | mahalla.gz@rambler.ru

Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари

УСТУВОР ВАЗИФАЛАР

Ўтган йил якунлари сарҳисобида ҳам, 2009 йил режаларида ҳам аҳоли манфаатларига хизмат қилади.

Кеча пойтахтимизда Ўзбекистон Оқсоқоллар Кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси республика бошқарувининг 2008 йилдаги фаолияти якунларига бағишланган Пленуми бўлиб ўтди.

Пленумда жамғарманинг республика бошқаруви Раёсати аъзолари, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлимлари раислари, жамғарма фаоллари, турли давлат ва жамоатчилик ташкилотлари вакиллари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди.

Мазкур жамғарма бошқаруви раиси А.Аҳмедов анжуманни очар экан, 2008 йил — «Ёшлар йили»да Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлим бошқарувлари томонидан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини такомиллаштириш, давлатимиз томонидан олиб борилаётган кучли ижтимоий ҳимоя сиёсатини қўллаб-қувватлаш, иқтисодий ислоҳотлар мазмун-моҳиятини кенг халқ оммасига етказишда фаол иштирок этиш, ёш авлодни жисмонан ва маънан соғлом, шунингдек, уларнинг келажакда комил инсон бўлиб етишишлари учун зарур шарт-шароит яратиш борасида давлат ва нодавлат ташкилотлари билан ҳамжиҳатликда муайян ишлар олиб борилганини алоҳида қайд этди.

Шу билан бирга, нотиқ ўз сўзида анжуманни ўтказишдан мақсад – фақат йил якунларини сарҳисоб қилиш, 2009 йил режаларини муҳокама этишдан иборат эмас, балки жамғарма фаолиятининг устувор вазифаларига янада жиддий эътибор қаратиш, яъни улар фаолиятининг самарадорлигини ошириш, шунингдек, бугунги куннинг долзарб вазифаларидан келиб чиққан ҳолда зиммамиздаги масъулиятни кучайтиришдир, деди.

Таъкидлаш жоизки, жамғарма фаолияти йўналиши бўйича асосий эътиборни Президентимизнинг 2008 йил 29 февралдаги ПҚ-805 қарори билан тасдиқланган «Ёшлар йили» Давлат дастурининг 21 бандида кўрсатиб ўтилган тадбирларни тўлиқ бажарилишига қаратди. Бу хайрли ишлар учун «Маҳалла» жамғармаси ва унинг ҳудудий бўлим ва бўлинмалари томонидан 2660,5 млн. сўмлик маблағ йўналтирилиб, умумий сарф-харажатлар белгиланган режага нисбатан 115 фоизга бажарилди.

Маълумки, давлат ва жамият ҳаётида маҳалла институтининг ўрни ортиб, фаолият кўлами ва ваколат доираси кенгайиб бормоқда. Ҳозирга келиб, мамлакатимизда 10 мингдан зиёд фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мавжуд.

(Давоми 2-саҳифада)

РОССИЯ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНГА ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан Россия Федерацияси Президенти Дмитрий Медведев 22-23 январь кунлари давлат ташрифи билан мамлакатимизда бўлади.

Ташриф чоғида Ўзбекистон-Россия ҳамкорлигини янада ривожлантириш ва кенгайтириш масалалари, томонларни қизиқтирган минтақавий ва халқаро аҳамиятга молик муаммолар муҳокама қилинади.

Музокаралар якунида икки давлатнинг турли соҳалардаги ҳамкорлигини янада ривожлантиришга қаратилган қатор икки томонлама ҳужжатларни имзолаш режалаштирилмоқда.

СОҒЛОМ ХАЛҚ, СОҒЛОМ МИЛЛАТГИНА БУЮК ИШЛАРГА ҚОДИР

Болалар спорти

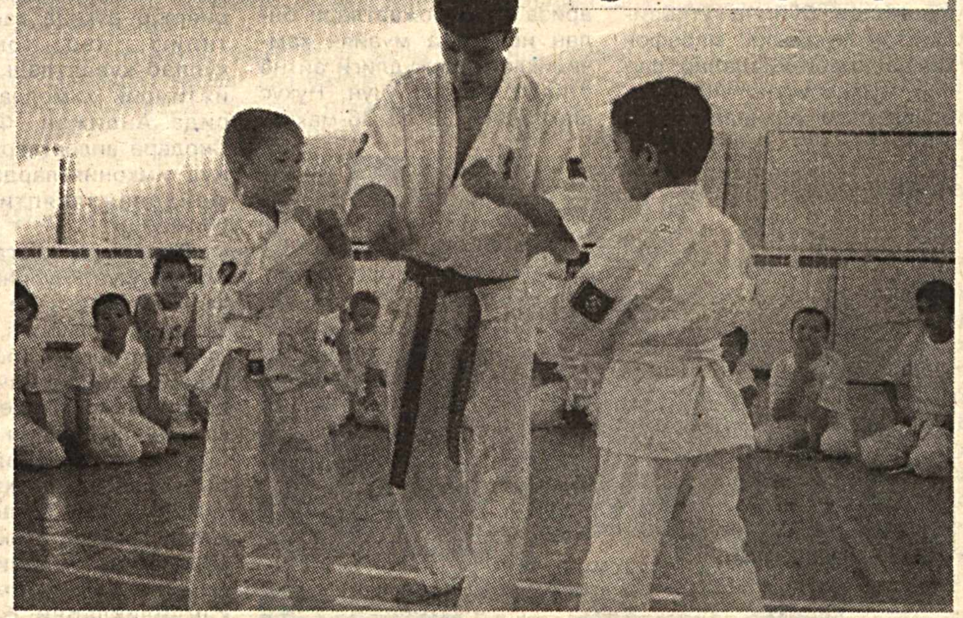

Жисмоний ва маънавий жиҳатдан соғлом авлодни тарбиялаш бугунги кундаги энг муҳим вазифаларимиздан биридир. Чунки мамлакатимиз келажаги болаларимизнинг ҳар томонлама етук ва билимли бўлиб вояга етишига боғлиқ.

Истиқлол йилларида юртимизда спортни, хусусан, болалар спортини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилди. Мамлакатимизнинг чекка-чекка қишлоқ ва овулларида, маҳаллаларида замонавий спорт мажмуалари қад ростлади. Масалан, биргина 2008 йилда 186 та спорт иншооти қурилди. Ушбу спорт мажмуаларининг 162 таси қишлоқларда бунёд этилганининг ўзиёқ ўлкамизнинг барча ҳудудларида болалар спорти улкан аҳамият касб этаётганидан далолат беради. Бугун бу мажмуаларда минглаб фарзандларимиз спорт билан шуғулланиб, соғликларини мустаҳкамламоқда.

Мамлакатимиз раҳбарининг 2002 йил 24 октябрдаги Фармонига биноан Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси ташкил этилди. Жамғарма маблағлари ҳисобидан ҳар йили янги спорт иншоотлари, стадионлар, турли майдончалар қурилмоқда. Шунингдек, уларни турли спорт инвентарлари билан таъминлашга ҳам жамғарма баҳоли қудрат ҳисса қўшиб келаяпти. Президентимиз томонидан 2004 йилнинг 29 август куни имзоланган «Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси фаолиятини такомиллаштириш чора-табирлари тўғриси»даги Фармони соҳадаги ишлар кўламини янги пағонага кўтарди.

Спортда эришаётган ғалабаларимиз эса йилдан-йилга кўпайиб бораяпти. Бунга узоқдан мисол излаб юриш шарт эмас. Ўтган йили Пекинда ўтган XXIX Олимпиада ўйинларида спортчиларимиз битта олтин, иккита кумуш, учта бронза медалига сазовор бўлди. Айтиш жоизки, аҳоли сони ва ҳудуди жиҳатдан биздан бир неча баравар катта давлатлар спортчилари ҳам бундай муваффақиятларга эриша олгани йўқ.

Шу ўринда ёшларнинг халқаро мусобақалардаги иштирокини ҳам бир таҳлил қилиб кўрайлик. Зеро, болалар спортига бўлган эътибор натижалари, аввало, ёшларимиз эришаётган ютуқларда кўринади. Ўтган йили 423 нафар ёш спортчиларимиз турли халқаро мусобақаларда қатнашиб, 17 та олтин, 15 та кумуш, 15 та бронза медалларини қўлга киритишди. Футбол бўйича мамлакатимиз ёшлар терма жамоаси эса қитъа чемпионатида муваффақиятли иштирок этиб, бу йил Мисрда бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

Дўппини бошдан олиб бир ўйлаб кўрайлик. Бу ютуқлар замирида нима ётибди? Болалар спортини ривожлантиришга берилаётган эътибор эмасми, ғалабаларимиз омили? Юртда соғлом авлодни тарбиялаш йўлида амалга оширилаётган ишлар эмасми, ютуқларимиз гарови?

Ўтган ҳафта Президент Ислом Каримов раислигида бўлиб ўтган Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Ҳомийлик кенгашининг навбатдаги йиғилишида шулар ҳақида гапирилди. Йиғилишда жамғарма томонидан ўтган йили амалга оширилган ишлар атрофлича муҳокама қилинди. Таъкидландики, мамлакатимиз раҳбарининг 2007 йил 12 декабрдаги «2008 йилда Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси бюджетини ва болалар спорти объектлари қурилишининг аниқ манзилли дастурини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ 2008 йилда қуриб битказилган спорт иншоотлари ва мактаб спорт заллари учун зарур жиҳозлар рўйхати ишлаб чиқилди. Барча спорт иншоотлари зарур анжомлар билан жиҳозланди. Кам таъминланган оилаларнинг фарзандларига 2 миллиард сўмликдан зиёд спорт кийимлари совға қилинди.

— Спорт — соғлом авлод, соғлом келажак деганидир. Бинобарин, фақат соғлом халқ, соғлом миллатгина буюк ишларга қодир бўлади, — деди Юртбошимиз.

Қайд этиш лозимки, ўтган йили 166 та мактабда спорт заллари қуриб битказилди. Бундан ташқари, кўплаб шаҳар ва қишлоқларда ҳам юзлаб стадионлар, теннис кортлари, воллейбол ва футбол майдонлари фойдаланишга топширилди. Хўш, улардан қандай фойдаланилаяпти? Ҳамма спорт заллари ҳам болалар ихтиёрига бериб қўйилганми? Йиғилишда ана шу масала жиддий таҳлил этилди.

Президентимиз қизларнинг спорт билан шуғулланиши учун, айниқса, қишлоқларда тегишли шарт-шароит яратиш масаласига алоҳида эътибор қаратиш лозимлигини таъкидлаб шундай деди:

— Келажак авлоднинг соғлом бўлиши аввало аёлга боғлиқ. Соғлом она — соғлом бола, соғлом бола — соғлом келажак. Ҳеч кимдан кам бўлмайдиган авлодни вояга етказиш асосий вазифаларимиздандир.

Маълумки, республикамиздаги болалар спорти мажмуаларининг аксарияти қишлоқ фуқаролар йиғинлари, маҳаллалар ҳудудида жойлашган. Кейинги йилларда маҳалла болалари ўртасида турли спорт мусобақалари уюштириш ҳам анъанага айланиб бормоқда. Шундай экан, спорт иншоотларининг мунтазам ишлашини назорат қилиш, уларни спорт анжомлари, секцияларга қатнаётган болаларни эса спорт кийимлари билан таъминлаш ишига маҳалла оқсоқоллари, фаоллари бош-қош бўлиши керак. Шунингдек, бу ишга спорт мураббийларини жалб этиш борасида ҳам улардан ташаббускорлик талаб этилади. Бола оилада, маҳаллада вояга етар экан, унинг таълим-тарбиясига, мунтазам спорт билан шуғулланишига ота-она билан бирга маҳаллалар ҳам масъулдир. Буни ҳеч ким, ҳеч қачон унутмаслиги лозим.

Беккул ЭГАМҚУЛОВ

Сайёҳ таассуротлари

ИБРАТ ОЛСА АРЗИЙДИ

Франциянинг Страсбург шаҳрида яшайман. Ўзбекистонга сайёҳ сифатида келганман. Сафар давомида Хоразмда ҳам бўлдим.

Тўғрисини айтсам, қадимий Хоразм тупроғида тонгларнинг отишини кузатиб, баҳри-дилим очилди. Бу лаҳзалар қалбим тўридан жой олди. Айниқса, маҳалла деб аталган аҳил жамоа, гўзал гўша мени ниҳоятда ҳайратга солди. Эрталаб Хиванинг Ичонқалъа маҳалласини айландим. Қадим шаҳарнинг бир-бирига туташ гўзал, ажойиб обидалари, тарихий ёдгорликлари шу маҳалла охирида жойлашган. Ичонқалъани Хиванинг юраги деса бўлади. Эндигина чиқиб келаётган қуёш шуъласида обидалар ўзгача, сеҳрли, жозибали кўринади. Ҳар бир ёдгорлик — саройлар, масжиду мадрасалар, миноралар, қалъа деворларининг улуғворлиги қалбимда муҳрланди. Бундай обидаларни бунёд этган инсонлар руҳи олдида таъзим бажо этгинг келади.

Менга Хивада ҳашар деган анъана ҳақида гапириб беришди. Улуғвор биноларга тикилиб қадимда ҳам маҳалла жамоасининг ҳашар деб аталган удуми кўп улуғ ишларга сабаб бўлганлигини сездим. Яна бир нарса мени ҳайратга солди. Эрта тонгданоқ ёш қизлар кўчаларга сув сепиб, теварак-атрофни супуришаяпти. Кейин билсам, улар келинчаклар экан. Айтишларича, келинчакларнинг эрта тонгдаги бундай хайрли ҳаракатлари ўзбекона урф-одат, қадим қадрият экан. Ибрат олса арзийди! Ҳовлилар олдидаги орасталикни, хиёбонларни, гулзорларни кўриб кўнглим яйради.

Маҳаллаларга тўйхоналар қурилган. Тўкин дастурхон, соз суҳбат, бир-бировни дилдан табриклаш, қутлашлар... Одамларнинг хушмуомала, ширинсўз, дилкаш, меҳмондўст, бир-бирига ҳамкор, ҳамдард, ҳамфикр эканлигини айтмайсизми. Буларнинг, ҳаммаси маҳаллада шаклланган ажойиб фазилатлар эканлигини суҳбатларда билиб олдим. Ўзбек маҳалласининг улуғлиги, ўзига хослиги шунда бўлса керак.

Роберт КЕЙТЕГ

ҲУЖЖАТ ИМЗОЛАНДИ

Тошкентда БМТ Ривожланиш дастурининг "Инсон ривожланиши концепциясини ўрганиш орқали таълим муассасалари салоҳиятини юксалтириш" лойиҳаси доирасида Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси билан мазкур халқаро ташкилотнинг мамлакатимиздаги доимий ваколатхонаси ўртасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисида меморандум имзоланди.

Тадбирда мамлакатимизда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида таълим тизимини ислоҳ қилиш, ёш авлодни етук ва баркамол этиб тарбиялаш, йигит-қизларга жаҳон андозалари даражасида таълим-тарбия бериш ҳамда бу борада халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлида амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар юксак самаралар бераётганини алоҳида таъкидланди.

Мазкур меморандумга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси таълим дастурига янги махсус фан киритиш ва тегишли ўқув қўлланмалари чоп этиш режалаштирилган. Бу эса академия тингловчиларининг билим ва кўникмаларини янада оширишга хизмат қилади.

– Ўзбекистонда инсон ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида изчил ислоҳотлар амалга оширилаётир, – деди БМТ Ривожланиш дастурининг мамлакатимиздаги доимий вакили Анита Нироди. – Бу эса инсон ривожланиши концепциясининг муҳим шартларидандир. Ўзбекистон қисқа давр ичида ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш борасида улкан муваффақиятларга эришгани диққатга сазовор. Ташкилотимиз Ўзбекистонда аҳоли фаровонлигини ошириш йўлида олиб борилаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни кенг қўллаб-қувватлайверади.

Ирода УМАРОВА,
ЎзА мухбири.

Қорақалпоғистон Республикаси

Иш билганга балли

ТАКЛИФ — ТАЛАБ АСОСИДА

Фойдаланишга топширилганига олти ойдан ошиқроқ вақт бўлган «Қўғирот брезент» корхонасига Тошкент тўқимачилик комбинатидан келтириб ўрнатилган «АТТ-120» русумли дастгоҳларда бир кунда 2 минг метр сифатли брезент ишлаб чиқарилаяпти.

Хомашё Беруний шаҳридаги тўқимачиликка ихтисослашган ҳиссадорлик жамиятидан пешма-пеш етказиб берилмоқда.

— Янги йилдан эътиборан, махсус ишчи кийимлари, қўлқоплар тикиб чиқарадиган цех ишга туширилди, — дейди корхона раҳбари Ойбек Бекжонов. — Тайёрлаётган маҳсулотларимиз, асосан, тумандаги йирик ишлаб чиқариш корхоналарига етказиб берилаяпти. Жорий йилдаги режаларимиз янада залворли. Ишлаб чиқариш қувватини муттасил равишда ошириб бориш билан бир қаторда, аҳоли талаб-эҳтиёжларини инобатга олиб, нон ва нон маҳсулотларини тайёрлайдиган замонавий цех ва этикдўзлик бўлимини ишга туширишни ўйлаяпмиз. Фаолиятимиз орқасидан келадиган даромадлар эвазига аҳолига маиший хизмат кўрсатадиган «Гўзаллик салони»ни ҳам барпо этиш ниятимиз бор.

Айни пайтда корхонада Тошкент тўқимачилик комбинатида малака ошириб қайтган юз нафар маҳаллий ёшлар доимий меҳнат билан машғул бўлса, келгусида корхона фаолияти кенгайиши натижасида улар сони яна 50 нафарга ортади.

Асил БЕК,
«Mahalla» мухбири.

2009 йил — Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили

ЮРТ ОБОД, КЎНГИЛЛАР ШОД

Мамлакатимизда барча соҳаларда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг бош мақсади инсон манфаати, унинг турмуш фаровонлигини юксалтиришга қаратилган. Бу борада ҳукуматимиз томонидан олиб борилаётган амалий ишлар ва уларнинг самараси диққатга лойиқ, албатта.

Таъкидлаш жоизки, жорий йилни "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" деб эълон қилингани, айни муддао бўлди. Зеро, юртдошларимизнинг салкам ярми айнан, қишлоқ, овулларда умргузаронлик қилмоқда. Аёнки, йилни бундай номланишидан кўзда тутилган асосий мақсад бу — қишлоқларни ҳар томонлама ривожлантириш, ижтимоий соҳалардаги айрим муаммоларга барҳам бериш, бир сўз билан айтганда, қишлоқ ҳаётининг савияси ва маданиятини янги поғонага кўтаришдан иборат.

Эътибор берган бўлсангиз, давлатимиз раҳбари жойларда бўлиб, у ерда амалга оширилаётган ислоҳотлар билан танишуви чоғида ҳар доим қишлоқ аҳли, фермер ва тадбиркорлар билан яқиндан суҳбат қуради. Аҳолининг яшаши, турмуш шарт-шароити билан қизиқади. Мавжуд муаммолар хусусида сўрайди. Ўз вақтида камчиликларни бартараф этиш учун мутасаддиларга зарур топшириқлар беради. Уларнинг ижросини таъминлаш эса, фуқаролар турмуш фаровонлигини яхшилашга хизмат қилади.

Бугун ҳаётимизда юз бераётган улкан ўзгаришларни теран нигоҳ, холис назар билан баҳолаган киши истиқлол йилларида қишлоқ, маҳаллалар том маънода кўркамлашганига гувоҳ бўлади. Хусусан, пахса девор, хом ғиштдан тикланган уйлар ўрнида, кўркам миллий меъморий услубдаги замонавий турар-жой бинолари қад ростлади. Йўллар, кўчалар ҳавас қиладиган даражада янги қиёфа касб этди.

(Давоми 2-саҳифада)

Анжуман

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди Васийлик Кенгашининг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда жамғарманинг «Маслаҳат Кенгаши» ҳамда "Эксперт" комиссияси аъзолари, давлат ва жамоат ташкилотлари вакилллари, оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этдилар.

МИЛЛИЙЛИК РУҲИДА

Бугунги кунда ёш авлод таълим-тарбиясига салбий таъсир этиши мумкин бўлган иллатларнинг олдини олишда, айниқса матбуот, радио, телевединиенинг алоҳида ўрни бор. Халқимиз маънавияти ва мафкурасини ўзгартириш мақсадида зимдан ҳаракат қилаётган турли оқим ва гуруҳларга қарши матбуотимиз мустаҳкам қалқон бўлмоғи лозим. Бинобарин, ёш авлод, вакилларини милллий қадриятлар ва ўзбекона анъаналарга чуқур эҳтиром руҳида тарбиялаш, глобал ривожланиш даврида ўғил-қизларни турли ёт ғоялар хуружидан ҳимоялаш масаласи бугуннинг устувор вазифасидир. Бу борада, энг аввало, зиёлилар ва қалам аҳли ҳаёт ҳақиқатини акс эттирган ҳолда ёшлар онгу шуурига маънавий жасорат хислатларини сингдирмоғи даркор.

ОАВлари адабий тил нормаларига риоя қилиш лозимлигини талаб этади. Телевиденияда баъзи бир журналистларнинг шевага хос услубда гапириши ҳамда хориж кўрсатувларига тақлид қилишининг ҳанузгача барҳам топмаётгани айтиб ўтилди ва камчиликларга йўл қўйилмасликка оид айрим тавсиялар ўртага ташланди. Келгусида босма оммавий ахборот воситаларида таҳлилий материалларни кўпайтириш ҳамда кўтарилган мавзунинг давомийлигини таъминлаш юзасидан фикр ва мулоҳазалар билдирилди.

Анжуманда, шунингдек, фонднинг ўтган 2008 йилдаги фаолияти якунлари ҳам муҳокама қилинди. Хусусан, мамлакатда маънавий тарғибот ишлари самарадорлиги ва таъсирчанлигини оширишда фонд ташаббуси билан амалга оширилаётган лойиҳаларнинг моҳияти хусусида сўз борди.

Дилбар МАҲМУДОВА

Азиз муштарий! Газетамизга обуна йил бўйи давом этади. У сизнинг доимий ҳамроҳингиз ва маслакдошингиздир.

УСТУВОР ВАЗИФАЛАР

ўтган йил якунлари сарҳисобида ҳам, 2009 йил режаларида ҳам аҳоли манфаатларига хизмат қилади.

(Давоми. Аввали 1-саҳифада)

Уларда турли йўналишлар бўйича ўндан ортиқ комиссиялар жамоатчилик асосида фаолият юритаётир. Бундан ташқари, маҳалла тузилмаси доирасида изчил равишда ташкил этилаётган турли кўрик-танловлар, спорт-соғломлаштириш тадбирлари, аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантиришда муҳим аҳамият касб этмоқда. Хусусан, «Ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлайдиган энг намунали маҳалла», «Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазифаларини ҳал этишда энг намунали маҳалла», «Фуқаролар йиғинининг энг намунали диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси» каби республика кўрик-танловлари, шунингдек, «Соғлом оила», «Биз соғлом спортчилар оиласимиз» шиори остида спортнинг 6 йўналиши бўйича ўтказилаётган мусобақа, марафон ҳамда спартакиадалар шулар жумласидан. Айниқса, болалар ва ўсмирлар ўртасида анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган «Футболимиз келажаги» республика турнирининг аҳамияти ортиб бормоқда.

Шу билан бирга, жамғарма тизимида 188 та йўналиш бўйича 8444 нафар уста-мураббийга 460 мингга яқин ёшлар бириктирилиб, улар касб-ҳунар сирларини кунт билан ўрганишмоқда.

Айтиш жоизки, кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар «Маҳалла» эътиборидан четда қолмаётир. Мисол учун, «Наврўз» умумхалқ байрами арафасида эҳтиёжманд кишиларга ҳомий ва ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда 78 мингдан зиёд оилага 1125,5 млн. сўмдан ортиқ хайрия ва мурувват ёрдами кўрсатилди. Ёки бўлмаса, 2414 нафар ёш оилага маиший техника, уй-рўзғор буюмлари ҳамда мебель жиҳозлари харид қилишлари учун 117,4 млн. сўмлик маблағ йўналтирилди. Эътиборлиси, бундай ижобий мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Пленумда эришилаётган ютуқлар билан бир қаторда тизимда мавжуд муаммо ва камчиликлар ҳам чуқур таҳлил этилди. Хусусан, айрим фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолияти ўрганилганда, иш режаси, ҳужжатлар юритилиши, аҳолининг ариза ва мурожаатлари билан ишлашда муайян камчиликлар мавжудлиги айтиб ўтилди. Мисол учун, Нукус шаҳридаги 35 ва 36-маҳалла фуқаролар йиғинларининг ҳатто идораси ҳам йўқ. Бундан ташқари, жамғарманинг қуйи бўғин вакилларида кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш, бу масала бўйича қонун талаблари даражасида мурожаат қилувчиларга услубий ёрдам кўрсатишда малака ва маҳорат етишмаётир. Бунинг оқибати ва асорати туфайли фуқаролар жабр чекмоқда. Айниқса, Қўшкўпир туманидаги «Чикирчи», Янгиер шаҳридаги «Маърифат», Абдураҳмон Жомий номли, шунингдек, Нишон туманидаги «Пахтаобод» маҳлла фуқаролар йиғинларида кўпол қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилгани ачинарли ҳол, албатта.

Бундан ташқари, маънавий-маърифий ишларни, аҳоли ўртасида жиноятчиликни олдини олиш, оила ва хотин-қизлар ҳамда вояга етмаганлар билан ишлаш масаласида жиддий камчиликлар кўзга ташланади. Хусусан, ёш авлодни миллий анъана ва азалий қадриятлар руҳида камол топтириш, ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларни ижтимоий ҳимоялаш борасида Андижон, Фарғона, Сирдарё вилоятларида мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланилаяпти, деб бўлмайди.

Пленумда сўзга чиққан Республика «Нуроний» жамғармаси марказий Кенгаши раиси Э. Боқибоев, «Маҳалла» жамғармаси бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари Н.Абдуллаев, жамғарманинг Бухоро вилояти бўлим бошқаруви раиси Б.Жумаев ва бошқалар ижтимоий ҳимоя соҳасида маҳалла тизимига юклатилган ваколатларни изчил амалга ошириш, муаммолар ва камчиликларни бартараф этиш бўйича чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиш ҳамда уларнинг ижросини таъминлаш, ташкил этилаётган турли кўрик-танловлар савияси ва даражасини юксалтириш, маънавий-ахлоқий муҳит барқарорлигини сақлаш, ёшларда ҳуқуқий онг ва маданиятни ўстириш каби масалаларга эътибор қаратиш муҳим вазифа эканлигини таъкидлаб ўтишди.

Пленумда кун тартибидаги масалалар юзасидан айтилган фикр-мулоҳаза, таклифлар асосида тавсиялар ишлаб чиқиш бўйича тегишли қарор қабул қилинди.

Ўз мухбиримиз.

ЮРТ ОБОД, КЎНГИЛЛАР ШОД

(Давоми. Аввали 1-саҳифада)

Албатта, қўлга киритилаётган ютуқлар таққос ва таҳлил қилинганда, янада ойдинлашади. Айтайлик, бундан 20 йилча муқаддам ўртача 4-5 минг аҳоли истиқомат қиладиган қишлоқда нари борса битта дўкон, атиги биргина фельдшердан иборат медпункт бўлар эди. Ҳозир-чи? Мамлакатимиздаги исталган қишлоқ ёки маҳаллага боринг, сўлим гузарлар, спорт-соғломлаштириш иншоотлари, мини маркетлар, турли сервис хизмат кўрсатиш шохобчалари фаолият кўрсатаётганига амин бўласиз. Ёки бўлмаса, ўша медпунктлар ўрнида қишлоқ врачлик пунктлари барпо этилиб, уларда олий тоифадаги шифокорлар инсонлар саломатлиги йўлида сидқидил меҳнат қилаётгани бор ҳақиқатку! Газеталар саҳифаларини варақласак, телевизор орқали берилган хабарларни тингласак, албатта, республикамизнинг бирон бир ҳудудида янги шифо масканининг ишга туширилганидан огоҳ бўламиз. Масалан, ўтган ҳафта аввалида Тошкент вилоятининг Янгиобод қўрғонида замонавий даволаш-диагностика клиникаси иш бошлади, дея хабар беради марказий нашрлардан бири. Шифохонада стоматология, массаж, физиотерапия, игна билан даволаш, муолажа, ультратовуш ташҳиси, шунингдек, ногиронларга хизмат кўрсатиш хоналари ишлаб турибди. Албатта, бу каби хайрли ишлар аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, тиббий маданиятни юксалтириш борасида соғлиқни сақлаш тизимида олиб борилаётган ислоҳотлар самарасидир.

Маълумки, ёш авлодни комил инсон бўлиб етишида илму ҳунар муҳим аҳамиятга эга. Шу ўринда шаҳар, қишлоқларимизда қад ростлаётган турли йўналишдаги касб-ҳунар коллежларининг меъморий ечимига, синф хоналарининг замонавий ўқув жиҳозлари билан мукаммал таъминланганлигига алоҳида тўхталиш зарур. Агар рақамларга мурожаат қиладиган бўлсак, биргина ўтган йилнинг ўзида 184 та замонавий лицей ва коллеж барпо этилди. Бу ишларга 370 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. Эътиборлиси, қайд этилган иншоотларнинг салмоқли қисми қишлоқларда жойлашган.

Жорий этилган фермерлик ҳаракати ҳам ўзини тўлиқ оқлади. Зеро, фермерлар мамлакатимиз умумиқтисодиётига салмоқли ҳисса қўшиш билан бирга, ижтимоий ҳаётда ҳам фаоллашиб боришяпти. Хусусан, улар топаётган даромади ҳисобига таълим-тарбия масканларини тиклашмоқда, йўл кўприклар, спорт-соғломлаштириш марказлари қуришаётир. Бундан ташқари, кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилаларга беғараз қудрат ҳомийлик ёрдами кўрсатишмоқда.

Яна бир гап. Асримиз бошларига келиб, қишлоққа саноатнинг кириш жараёнлари сезиларли жонланди. Хусусан, қишлоқ жойларида ўнлаб тўқимачилик корхоналари фаолият юрита бошлади. Бунинг афзаллиги шундаки, биринчидан, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг таннархи арзонлашди. Иккинчидан, аҳолини доимий иш ўрни билан таъминлади. Учинчидан эса, маҳаллий бюджетга тушаётган тушум салмоғини ҳам оширди.

Мавриди келганда, қишлоқда фаолият кўрсатаётган фермерлар, қўшма корхоналар, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари бир қатор имтиёз ва имкониятлардан фойдаланаётганларини айтиб ўтиш жоиз. Мисол учун, фермер хўжаликлари ва чорвачилик фермалари, чорвачилик маҳсулотларини, жумладан, унинг қайта ишланган маҳсулотини сотиш тушумидан давлатнинг мақсадли жамғармалари ҳамда Мактаб таълими жамғармасига мажбурий ажратмалар тўлашдан озод этилган. Табиийки, бундай рағбат маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсишига хизмат қилмоқда.

Кузатаётган бўлсангиз, кейинги йилларда қишлоқ, маҳаллалар ҳудудида кичик корхона ва заводлар кўпайиб бораётир. Уларнинг айримлари ички бозорни сифатли, рақобатбардош маҳсулот билан тўлдиришга ҳисса қўшаётган бўлса, баъзилари мамлакатимиз экспорт салоҳиятини юксалтирмоқда. Масалан, Фурқат тумани Тўрғай қишлоғидаги "Хушбўй кавсар" маъсулияти чекланган жамиятида замонавий технология асосида ўн турдаги экологик тоза маъданли сув қадоқланмоқда. Бундай мисолларни юзлаб келтириш мумкин.

Статистик маълумотларга қараганда, мамлакатимизда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг ҳажми йилдан-йилга ошмоқда. Бу, албатта, соҳада ислоҳотлар изчил амалга оширилаётгани, хусусан, ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва рағбатлантириш, бошқариш принциплари ва тизими сифат жиҳатдан мутлақо янгича тамойиллар асосида йўлга қўйилгани, қишлоқда бозор инфратузилмаси амалда янгидан барпо этилиб, фермер хўжаликларига хизмат кўрсатувчи субъектларнинг кенг тармоғи яратилгани туфайли шундай ижобий натижага эришилмоқда.

Президентимиз давлатимиз конституцияси қабул қилинганининг 16 йиллигига бағишланган тантанали маросимидаги маърузасида "Қишлоқ тараққий топса, юртимиз обод, ҳаётимиз янада фаровон бўлади" дея таъкидлади. Бу хайрли мақсадни амалга ошириш эса барчамиздан фидойиликни ва шижоатни талаб этади.

Саидолим ҲАЙДАРОВ
"Mahalla"мухбири

Ушбу мақола Ўзбекистон мустақил босма ОАВ ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан ажратилган грант асосида тайёрланди.

Бухоро вилояти

Сарҳисоб

Тунов куни ўзим бошқараётган қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида бултур қилинган ишларни назардан ўтказиб, кўнглим бир қадар таскин топди.

АҲИЛЛИК САМАРАСИ

Ҳақиқатан ҳам, Ёшлар йили биз учун анча баракали келди. Фуқароларимизнинг турмушини яхшилаш, уларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан муҳофазалаш борасида талай ишлар амалга оширилди. Чунончи, барча қулайликларга эга 440 ўринли иқтисодиёт коллежи фойдаланишга топширилди. Шунингдек, қишлоқ марказида Маданият уйи қад растлади. 3,5 километрлик масофага янги газ қувурлари тортилди, 3 километр узунликдаги йўл асфальтланди. Чекка ҳудудларда яшовчиларнинг туман марказига қийинчиликсиз бориб-келишларини таъминлаш мақсадида транспорт қатнови йўлга қўйилди. Омухта ем сотиш шахобчаси очилгани уйида чорвачилик билан шуғулланаётганларнинг мушкулини осонлаштирди.

Қишлоқ инфратузилмасини ривожлантиришга тадбиркорлар ҳам катта ҳисса қўшмоқда. Чунончи, Саёҳат Содиқова, Собир Болтаевлар ўз ҳисобларидан қурган "Шалола" ва "Шаршара" номли тўйхоналар халққа хизмат кўрсата бошлади.

Султонмурод Сариев ва Ихтиёр Довудқуловлар барпо этган ғишт заводлари туфайли 50 га яқин киши иш билан таъминланди. Бундан ташқари, [illegible]

[illegible]

Бахтиёр ШАРИПОВ,
Бухоро туманидаги "Янги турмуш" қишлоқ фуқаролар йиғини раиси.

«Шофайзибоғ» — файзли гўша

Учтепа туманида жойлашган «Шофайзибоғ» маҳалласи пойтахтимиздаги обод гўшалардан биридир. Айни пайтда фуқаролар йиғини ҳудудида 464 та хонадон мавжуд бўлиб, уларда 4 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилмоқда.

— Маҳалламизда касаначилик, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун кенг имкониятлар яратилган, — дейди маҳалла оқсоқоли Жўрабек Сойипов. — Хусусан, ҳудудимизда тикувчилик цехи ҳамда қатор маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари мавжуд. [illegible]

Носир ХАЙДАРОВ олган суратлар.

Тошкент шаҳри

ТОЗАЛИК ИНСОННИ АСРАЙДИ

Бугунги кунда атроф-муҳитнинг ифлосланаётгани ва иқлимнинг ўзгариб бораётгани глобал муаммо даражасига кўтарилди. Шу сабабли бунинг олдини олиш, табиатни турли салбий таъсирлардан асраш жаҳон ҳамжамиятининг диққат марказидадир. Чунки табиат ўзгариши натижасида инсоният турли хил касалликларга дуч келяпти. Ўзи яшаётган атроф-муҳитни асраб-авайлаш ва тоза сақлаш эса бу муаммони бартараф этишда муҳим омил саналади.

"Экосан" халқаро ташкилотида Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан ҳамкорликда ташкил этилган давра суҳбатида ҳам ана шу масала юзасидан атрофлича фикр-мулоҳазалар билдирилди. "Оила ва маҳаллада экологик таълим-тарбиянинг долзарб масалалари" мавзуидаги ушбу тадбирда фаолияти атроф-муҳитни асраш билан боғлиқ бўлган ташкилотлар вакиллари ва оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди.

— Инсон тарбияни дастлаб оилада олади, — деди "Оила" илмий-амалий маркази раиси Васила Каримова. — Қолаверса, атрофидаги инсонлар, яъни маҳалла таъсирида улғаяди. Шу жиҳатдан, ўзбеклардаги табиатга бўлган муносабат оила ва маҳаллада камол топади, десак янглишмаган бўламиз. Биз атроф-муҳитни тоза сақлашда, табиатни асрашда ишни оила ва маҳалладан бошлашимиз керак. Чунки экологик маданият ва тарбияга эга бўлган инсонлар орасида катта бўлган ёш авлод она табиатга зарар етказмайди.

Тадбирда "Биоэкосан" ташкилотининг директор ўринбосари Ҳасан Жалолов сўз олиб, атроф-муҳитни асрашнинг мақбул йўлларидан бири ўсимликлар дунёсининг кўпайишига эътибор бериш эканлигини айтиб ўтди. Шунингдек, узлуксиз экологик таълим ва тарбия тизимини яратиш бу борадаги ишлар самарадорлигини таъминлашини таъкидлади. Тадбир давомида айрим камчиликлар ҳақида ҳам мулоҳазалар билдирилди. Хусусан, экологик таълим олиш учун қўлланмалар етари эмаслиги кўп ҳолатда панд бериши айтиб ўтилди. Ҳар бир иштирокчи мавзу юзасидан ўзининг таклиф ва мулоҳазаларини билдирди.

МУХБИРИМИЗ

Сирдарё вилояти

Боёвут туманида жойлашган "Олмазор" маҳалласида истиқомат қилувчи Гавҳар Тўхлиева янги тикув цехи очди.

ЦЕХ ОЧИБ КАМ БЎЛМАДИ

У ёшлигидан турли хил кийимлар тикишни ёқтирарди. Ўзи яшаётган ҳудудда тикув цехи очишни орзу қиларди. Шу сабаб Гавҳар Тўхлиева пойтахтдаги "Машҳура" ўқув марказида чеварликни пухта эгаллаб қайтди. Маҳаллага келган заҳоти атрофига ўз дугоналарини тўплаб, тикув цехи ташкил этиш нияти борлигини айтди.

Унинг бу таклифи дугоналари томонидан маъқулланди. Шундай қилиб, Гавҳар Тўхлиева ўз маҳалласида чеварчилик фаолиятини йўлга қўйди. Дастлаб тўрт нафар дугонаси билан иш бошлади. Кейин эса маҳалланинг бошқа қиз-жувонлари ҳам уларга қўшилди. Шундай қилиб, бугунги кунда Гавҳар Тўхлиеванинг атрофида 8 нафар қизлар ҳунарли бўлиб, бежирим кийим-кечаклар тикмоқда. Мижозларга намунали хизмат кўрсатмоқда.

— Мақсадим билганларимни ёшларга ўргатиш, элнинг корига яраш, маҳалладошларимнинг чиройли ва бежирим кийинишини таъминлашдир, — дейди Гавҳар Тўхлиева. — "Машҳура" ўқув марказида ўрганган ҳунаримни бошқа маҳалладошларимга ўргатаяпман. Ҳозир мен билан ишлаётган Шаҳноза Носирова, Ҳолида Раззоқова, Фотима Ғоипова каби шогирдларим мустақил иш бошлаш арафасида.

Ҳа, боёвутлик Гавҳар Тўхлиева тикув цехи очиб кам бўлмади. Бундан ўзи ҳам, ўзгалар ҳам наф кўрди. Келажакда у маҳалласида касаначилик асосида кўрпа қавиш, болиш тикиш каби ишларни йўлга қўйишни режалаштирмоқда.

Тошпўлат ҲАЙИТБОЕВ,
"Mahalla" мухбири.

Хоразм вилояти

БОҒОТЁПНИНГ ДОВРУҒИ БАЛАНД

Боғотёп маҳалласини Хоразмда кўпчилик яхши билади. Чунки, Ўзбекистон Қаҳрамони Машариф Қувоқов, Ўзбекистон халқ ўқитувчиси Болтабой ҳожи Хўжаев сингари кўплаб инсонлар айнан шу маҳалладан етишиб чиққан.

1230 та хонадон истиқомат қилувчи бу макондаги саранжом-саришталик, кўчаларнинг текис ва равонлиги, қилинаётган ободончилик ишлар кўлами айрим шаҳар маҳаллаларига ҳам ўрнак бўлса арзийди.

Маҳалла гузари доимо гавжум. Гузар савдо шохобчалари аҳоли эхтиёжи учун зарур бўлган сифатли маҳсулотлар билан тўла. Айниқса, хусусий тадбиркор Эргаш Жабборов кўпчиликнинг дуосини олмоқда. Унинг дўконидан истаган нарсангизни топишингиз мумкин.

— Бизга Хазорасп ва Урганч бозорлари анча олис, — дейди шу маҳаллада яшовчи Ширин Раҳмонова. — Илгарилари бозор қилиш учун ярим кун вақтимиз кетарди. Ҳозир эса узоққа бориб юрмаймиз. Бундай қулайликлардан жуда мамнунмиз.

Ҳозирда Боғотёпда учта сартарошхона, иккита гўзаллик салони тикувчилик цехи, новвойхона, пойафзал таъмирлаш устахоналари маҳалла аҳли хизматида. Ёзнинг иссиқ кунларида эса музқаймоқ цехи маҳсулотлари катта-ю кичикни жонига оро киради. Маҳаллада фаолият юритаётган 3 та автомобилларни таъмирлаш устахонаси автоулов эгаларининг оғирини енгил қилмоқда. Боғотёп аҳолиси пахта билан бирга буғдой ва шоли ҳам етиштиради. Шу боис, маҳаллада шоли янчиш ва ун тегирмонлари ҳам бор. Улар узлукиз ишлаб турибди.

Боғотёпда ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор берилади. Шу ҳудудда жойлашган 3-сонли иқтидорли болаларга ихтисослаштирилган мактаб интернати аҳли эришаётган муваффақиятлар туфайли бу даргоҳда ўқишни истовчилар тобора кўпаймоқда. Маҳалладаги 1-сонли болалар ва ўсмирлар спорт мактабида тарбияланаётган боғотёплик болалар туман ва вилоят биринчиликларида фаол қатнашиб, ғолибликни қўлга киритиб келмоқдалар. Болаларни касб-ҳунарга, илм-фанга йўналтириш мақсадида дарсдан сўнг ўн уч хил тўгарак фаолият кўрсатиб турибди. Битта умумий ўрта таълим мактаби, битта мактабгача таълим муассасаси ҳам боғотёплик болажонларнинг бекаму кўст вояга етишлари учун хизмат қилмоқда.

— Аҳолини иш билан таъминлашга кўмаклашиш бизнинг асосий вазифамиз, — дейди МФЙ раиси Азимбой Авезов. — Маҳалла ҳудудида иш бошлаган паррандачилик фермасида 50 нафарга яқин ёш йигит-қизлар меҳнат қилмоқда. Шарофат Қутлимуродова, Қадамбой Рўзметовлар йўлга қўйган касаначилик туфайли ҳам кўпгина маҳалладошларимиз ишга жалб қилиндилар.

Маҳалланинг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий масалалар бўйича маслаҳатчиси Бекпошша Рўзибоеванинг хонасидан одам аримайди. Маҳаллада ҳар шанба куни ўтказилиши анъанага айланиб қолган семинар-учрашувлар чоғида аёллар ўзларини қизиқтирган кўпгина саволларга жавоб топишади. Ҳукуматимизнинг оналик ва болалик муҳофазасига бағишланган қарорлари, репродуктив саломатлик, соғлом оилани шакллантириш, қизларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, болаликдан ногиронликнинг олдини олиш, никоҳланувчиларни тиббий кўрикдан ўтказиш, камқонлик, йод танқислиги каби масалалар айнан шу учрашувларда муҳокама қилиниб, аҳолига тушунтириш ишлари олиб борилаяпти.

Шунингдек, мутасадди ташкилот ходимлари билан "Одам савдоси — жаҳон муаммоси", "Огоҳлик — давр талаби", "Гиёҳвандлик — аср вабоси", "Сиз ҳуқуқингизни биласизми?" каби қатор тадбирлар ҳам тез-тез уюштирилмоқда. Бундай тадбирлар аҳолини маданий-маънавий савиясини ошириш билан бирга, турмуш муаммоларини ҳал этишда ҳам ёрдам беряпти.

— Ҳар бир оилада соғлом турмуш тарзини шакллантириш мақсадида эр-хотин, қайнона-келин ўртасидаги келишмовчиликларни тушунтириш ўтказиш орқали муаммоларни тинч йўл билан ҳал қилмоқдамиз. Шу туфайли бизда ажримлар кам, — дейди ғурурланиб Б.Рўзибоева. — Оналар ва болалар ўлими ҳам кейинги йиллар мобайнида кузатилмади. Бекпошша опа Unisefнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси томонидан ўтказилган Оилавий таълим дастури "Туман маслаҳатчиси" танловида иштирок этиб, 15 та маслаҳатчи ичида ғолиб бўлди, сертификат ҳамда қимматбаҳо эсдалик совға билан тақдирланди.

Маҳалланинг яна бир ўзига хос жиҳати тўйларнинг барча бир ёқадан бош чиқариб, замонавий тарзда ўтказилишидир. Маҳалла анъанасига кўра, барча бир хил қоидага бўйсинади — манманликка, исрофгарчиликка, ортиқча харажатларга йўл қўйилмайди. Тўй-маъракалар маҳалла билан бамаслаҳат ташкиллаштирилади.

Аслида фуқаролар манфаатларини кўзлаб яшаш, ҳар на бўлса-да, бир фақир кўнглини обод қилиш чин инсонга хос бўлган хислатдир. Бу йўлда жонкуярлик қилаётган ва намунали ишларни амалга ошираётган боғотёпликлар эзгу ишларга доимо камарбаста.

Юлдуз ХОЖИЕВА

Тошкент вилояти

ОРЗУЛАРИ МЎЛ, НИЯТЛАРИ ОЙДИН

Зангиота тумани «Ўртаовул» қўрғонидаги «Ўзбекистон» маҳалла фуқаролар йиғини диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси Нигора Холхўжаеванинг номи бугунги кунда вилоятда кўпчиликка таниш. Унинг иш тажрибасини ўрганиш учун қўшни туманлардан маслаҳатчилар келишади.

Нигора Холхўжаеванинг маҳалла фуқаролар йиғини маслаҳатчиси сифатида ҳамкасблари билан ўртоқлашадиган, ёшларга ўргатадиган арзирли йш тажрибаси бор. Айниқса, «Фуқаролар йиғинининг энг намунали диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси» республика кўрик-танловига тайёрланиш жараёнида у янада кўпроқ ўқиб ўрганди. Тажрибасини бойитди. Ўз вазифаларини асосий 16 та йўналиш бўйича белгилаб иш олиб борди. Маҳалла фуқаролар йиғини раиси Т.Султонов, йиғин фаоллари унга яқиндан ёрдам беришди.

Нигорахоннинг асл касби ўқитувчилик. 2004 йили маслаҳатчиликка ишга ўтгунича 44-мактабда директор ўринбосари лавозимида ишлаган. Н.Холхўжаевада кишилар руҳиятини яхши тушуниш, уларни эзгу-савобли ишларга йўналтира олиш қобилияти борлигиданми, тезда одамларга сингишиб кетди.

Кам таъминланган, кўп болали, шунингдек, ёлғиз, ёрдамга муҳтож оилаларни моддий ҳамда маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш масаласи маҳаллада доимий эътиборда. Ўтган йили 48 та кам таъминланган оиланинг 3,5 миллион сўмликдан кўпроқ коммунал тўловлари тўлаб берилди. Етти нафар кам таъминланган оила фарзандларининг суннат тўйларига саховатпеша ҳомийлар томонидан 2,5 миллион сўм сарфланди. Шунингдек, 82 та оилага 1 миллион сўмликдан кўп кийим-кечак ва озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди. Албатта, бу тадбирларда Нигора Холхўжаеванинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

— Маҳаллада тўй-маърака, маросимларини ихчам, тартибли, чиройли ўтказиш борасида Нигорахон уюштирган давра суҳбатлари, мулоқотлар ижобий натижасини берди, — дейди суҳбат чоғида маҳалла оқсоқоли Т.Султонов. — Эндиликда тўйларимиз 2-3 кунлаб эмас, бир кунда, "Келин салом" маросими никоҳ тўйида, чарлар ва бешик тўйлари оилавий маросим сифатида ўтказилмоқда.

Маслаҳатчи Н.Холхўжаева маҳалла ҳаёти билан яшайди. Ҳар бир хонадонга киради, унинг ҳар бир аъзоси билан мулоқотда бўлади. Уларнинг қувончу дардига доимо шерик, лозим бўлса, кўмагини аямайди, маслаҳатини дариғ тутмайди. Ўз навбатида кўпни кўрган маҳалладошларидан ўрганади, тажрибасини бойитади. Шунинг учун ҳам меҳнат фаолиятида қувончли ютуқларга эришмоқда.

У ўтган йили "Фуқаролар йиғинининг энг намунали диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчиси" республика кўрик-танловининг Тошкент вилояти бўйича ғолиби бўлди. Андижон вилоятида ўтказилган минтақавий босқичда эса фахрли учинчи ўринни эгаллади, диплом ва қимматбаҳо совға билан тақдирланди.

— Янги — 2009 йилни Президентимиз Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили деб атади, — дейди Нигора Холхўжаева. — Бу бизнинг зиммамизга ҳам улкан вазифаларни юклайди. Маҳалламиз аҳли турмуш фаровонлигини янада ошириш борасида режалар белгилаб олдик. Шу мақсад йўлида фаолиятимизни кучайтираверамиз.

Ҳа, Нигора Холхўжаеванинг янги йилдаги орзулари мўл, ниятлари ойдин. Асосий мақсади эса, маҳалладошлари корига яраш, улар билан ҳамнафас бўлиш.

Жамбул ҚУРБОНБЕКОВ,
"Mahalla" мухбири.

[illegible]

Якун ва режа

Қашқадарё вилояти

Мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришдан асосий мақсад халқимиз турмуш даражасини юксалтиришдан иборат, албатта. Бу борада юртимизда узоқни кўзлаб амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотлар муҳим аҳамият касб этаётир.

АСОСИЙ МЕЗОН — ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

[illegible]

...ижтимоий қўллаб-қувватлаш мақсадида 6,2 минг нафар тадбиркорга 9,6 миллиард сўм миқдорида имтиёзли кредит, 371 ёш оилага уй-жой қуриш учун 4,6 миллиард сўм миқдорида ипотека ва уй-рўзғор буюмлари сотиб олишлари учун 4 минг ёш оилага 4,3 миллиард сўм миқдорида истеъмол кредитлари ажратилди.

[illegible] ...чалари олиб кирилгани, улар ихчам, замонавий технологиялар билан жиҳозлангани, ишлаб чиқариш суръатининг ўсишига, пировард натижада эса юзлаб оилаларнинг дастурхонига қут-барака киришига замин яратди.

Қурбон ЭГАМБЕРДИЕВ,
"Mahalla" мухбири.

Детройт маҳбуслари озодликни истамаяпти

Америка автомобилсозлигида юзага келган тушкун ҳолат «мамлакат автомобиль пойтахти» – Детройт аҳолисига ҳам таъсир қилмоқда.

У ерда кейинги пайтларда ишсизларнинг сони 21 фоизга ўсган. Бу айни пайтда жазо муддатини ушбу шаҳар қамоқхоналарида ўтаётганларнинг иш топа олмасликдан қочиб, озодликка чиқишдан бош тортишларига сабаб бўляпти.

Собиқ маҳбусларга кўмаклашувчи New Creations Community Outreach жамоатчилик ташкилоти вакили Жозеф Уильямснинг сўзларига кўра, кўпчилик яна қамоқхона ҳаётига қайтишни истайди, натижада жиноятчилик кескин кўпайиб бормоқда. «Ҳеч бўлмаганда, маҳбусларга уч маҳал овқат ва бошпана тайин», — дейди у.

Непалда парранда гриппи аниқланди

— Мамлакатнинг шарқий ҳудудида H5N1 деб номланган парранда гриппи вирусининг тарқалаётгани аниқланди, — деб баёнот берди ҳукумат матбуот котиби Кришна Баҳодур Махара. Унинг сўзларига кўра, мамлакатда даставвал парранда гриппининг тарқалиши Жахапа маъмурий округида кузатилган эди.

Ҳукумат Какадвитта шаҳарчасида карантин ҳолати эълон қилди. Шаҳарча маъмурияти карантин режимини аҳоли турар жойларидан 10 километр радиус атрофида таъминлаш мажбуриятини олган.

Экспертлар вируснинг ўзаги 2005 йилда парранда гриппи тарқалган Бангладеш ҳудуди деб баҳоламоқда. Яқинда Ҳиндистон ҳукумати минтақада парранда гриппининг тарқалишини ва бундан аҳолига зарар етишининг олдини олиш мақсадида алоҳида лаборатория ташкил этиш таклифи билан чиқди.

Филиппин оролларида тошқин

Тинимсиз ёққан ёмғир туфайли Филиппин оролларида юзага келган тошқин 20 нафар кишининг ҳаётига зомин бўлди, 300 мингдан ортиқ киши турар жойларидан айрилди.

Мамлакатнинг шимоли-шарқий қисмида жойлашган Минданао, Самар ва Лейте оролларига жиддий зарар етди. Мамлакат фавқулодда ҳолатлар хизмати раҳбари Гленн Рабонзанинг сўзларига қараганда, кўпгина аҳоли турар жойлари 1,2 метрдан 2 метргача сув остида қолган.

Минданао ороли ҳукумати вакили тошқиндан паноҳ излаб юрган минглаб аҳолига озиқ-овқат етказиб бериш масаласи ҳам жиддий ташвишга солаётгани ҳақида баёнот берди. «Бизда етарлича озиқ-овқат маҳсулотлари йўқ. Одамлар ва турли ташкилотларга бу масалада кўмак беришимиз қийин», — деди Кабаян-де-Оро порт шаҳри мэри Константино Жарула.

Унинг сўзларига кўра, шаҳардаги мавжуд озиқ-овқат захираси нари борса тўрт кунга етиши мумкин.

Суматра соҳилларида кема ҳалокати

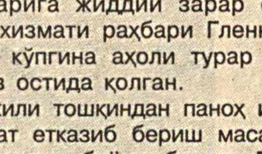

Индонезиянинг Суматра ороли яқинида йўловчи ташиш кемаси ҳалокатга учради. Оқибатда 5 нафар киши ҳаётдан кўз юмди, 23 киши бедарак йўқолган.

«Ёғочдан ишланган кема бортида 45 нафар индонезиялик хизматчи бор эди. Кема Малайзиянинг Пенанг оролидан Индонезиянинг Ачех провинцияси томон йўлга чиққан. Малакка бўғозидан келган кучли тўлқин туфайли Суматрадан 32 километр узоқликда кема чўкиб кетган», — дейилади воқеа ҳақида шарқий Ачех полицияси раҳбари Ридвон Усмон берган баёнотда.

Полиция вакилларининг хабар беришича, 20 нафар кишини қутқариб олишга муваффақ бўлинган, қолган йўловчилар об-ҳавонинг инжиқликларига қарамай, қидирилмоқда.

Ўғри ҳибсга олинди

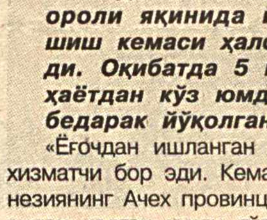

Американинг Огайо штати полицияси банкда ўғирлик содир этган кишини ҳибсга олди.

Поначалу шаҳридаги US банки ходимлари ўғирликнинг илгари содир этилмаган кўриниши жабрланувчисига айланишди.

24 ёшли Феликс Голдштайн банк кассасида ўзининг чанғичилар кийими ва ниқобида турарди. Аввалига ҳеч ким ундан шубҳаланганий йўқ. Банк ходимларидан бири Феликдан ниқобни ечишни сўради, у рад қилди. Сўзлашув шу билан тугади. Ўзининг навбати келганда у банк ходимининг пешонасига қурол ўқталиб пул талаб қилди, олгач, яшин тезлигида кўздан ғойиб бўлди. Лекин у тезда қўлга олинди.

Интернет хабарлари асосида Муҳайё Рустам қизи тайёрлади.

Қисқа сатрларда

Дубай (БАА) божхона хизмати ноёб ва кам учрайдиган ҳайвонлар контрабандасига қарши кампания бошлади. Божхона матбуот хизмати вакили бу кураш мамлакатда тақиқланган маҳсулотларни сотиш ва олиб юришга қарши қаратилганини таъкилади. 2008 йилда бу ердан дунё қизил китобига киритилган минглаб жониворлар олиб кетилган.

Италия пойтахтининг Порта-Маджор туманида йўловчилар билан тўла трамвай юк ортилган вагон билан тўқнашиб кетди. Оқибатда 20 нафар киши жиддий жароҳатланди. Тўқнашув натижасида шаҳарнинг асосий йўлларидан бири анча вақт бекилиб қолди. Полиция ходимлари тиббий ёрдам кўрсатиш машинасини воқеа содир бўлган жойга олиб келишгунига қадар жабрланганлар ерда ва йўлакларда кутиб туришига тўғри келди.

Ирландияда энг катта — 24 минг элементдан иборат бўлган пазл (турли шаклли қирқимлар иштирокида шакллантириладиган сурат, ўйин) ихтиро қилинди. Гиннеснинг рекордлар китобига киритилган ушбу бошқотирма 3 ой давомида териб чиқилган. Унинг узунлиги 4 метр 28 сантиметр, эни эса 1 метр 57 сантиметрдан иборат.

Кения пойтахти Найроби шаҳрида италиялик миссионер Жузеппе Бертаина ўлдириб кетилди. Воқеа шаҳарнинг Философия институтида, миссионерлик жамиятларидан бири жойлашган бинода содир бўлган. Тахминларга кўра, Бертаина ишлайдиган идоранинг ичкарисида икки нафар ўғри уни кутиб турган. Улар миссионерни бўғишган ва оғзига латта тиқиб қўйиб, савалашган.

Латвия иқтисодий танглик оқибатида юзага келаётган тартибсизликлардан ларзага келмоқда. Мамлакат пойтахти Рига шаҳрида рўй берган оммавий тартибсизликдан 25 нафар киши азият чекди, 106 киши қамоққа олинди.

Мексикада 2009 йил бошланганидан буён 269 нафар гиёҳванд сотувчи қўлга олинди ва 37 тонна гиёҳванд модда мусодара қилинди. Ушбу жараёнларга мамлакат армияси ҳам жалб этилди. Натижада 554 дона қурол, 200 автомобиль, 85 минг АҚШ доллари давлат хазинасига ўтказилди.

Британия ҳукуматининг халқаро молиявий инқирознинг салбий таъсирларидан сақланиш мақсадида мамлакат банкларига 300 миллард фунт-стерлинг ажратиши кутилмоқда. Ушбу ёрдамдан банкларнинг қандай фойдалана олиши ҳукумат расмийлари томонидан муҳокама қилинмоқда. Бироқ ҳозирча банкларга аҳолининг ишончини орттириш ва уларнинг тўловларини кафолатлашнинг бошқа йўли кўринмаяпти.

Маслаҳатчи иш тажрибасидан

Самарқанд вилояти

ЭЗГУ ИШЛАР ТАДОРИГИДА

Ҳаёт гўё тошқин дарёга ўхшайди. Унинг шафқатсиз тўлқинлари инсон иродасини синаш учун қирғоқдан қирғоққа итқитади. Эндигина йигирма беш баҳорни қаршилаган каттақўрғонлик Тўхтатош Турсунова ўзини тошқин дарёда қолгандек сезди. Уч фарзанднинг онаси бўлган келинчак турмуш ўртоғидан ажралди. Не-не орзу ҳавас билан оилани бошқариб келаётган Ҳамроқул оғир дардга чалиниб, оламдан кўз юмди.

Тўхтатошнинг на ишга, на ҳаёт ташвишларига қўл ургиси келмасди. Ўша пайтда у хизмат қилаётган туманлараро улгуржи савдо базасининг директори Тўхтахон Юсупова унинг кундан-кунга ўзини олдириб қўяётганини кўриб, ич-ичидан ачинди. Тўхтатошни ҳузурига чақириб, инсон зоти Аллоҳ томонидан берилган қисматдан қочиб қутилолмайди, иродангни мустаҳкам тут, деган гаплари унга анча далда бўлди.

Бор меҳрини болаларига берди. Уларни оқ ювиб, оқ таради. Ҳаётнинг ҳамма аччиқ-чучигига чидади. Аёл боши билан оила тебратди. Болаларнинг ўқиши учун барча шарт-шароитларни яратиб берди. Ишдан, рўзғордан бўш пайтида маҳалланинг жамоат ишларида фаол иштирок этди. Шу йиллар мобайнида икки ўғил, бир қизини эл-юртга садоқат руҳида тарбиялаб, ўқитди, уйли-жойли қилди.

Бугун Тўхтатошнинг фарзандларига ҳавас қиладиганлар кўп. Негаки, фарзандлар эл-юртга меҳрли бўлиб ўсдилар. Катта ўғли Шуҳратжон шаҳар ички ишлар бўлимида хизмат қилмоқда. Иккинчи ўғли Шавкатжон тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйган. Қизи Зилола эса Каттақўрғон режа-иқтисодиёт коллежида бўлим мудири вазифасида ишлаб келмоқда. Фарзандларининг ҳар бири ўзининг билимдонлиги, эл хизматида жонкуярлиги, камтар ва ширинсуханлиги билан одамлар ҳурматига сазовор бўлган.

Тўхтатош бекорчиликни сира ёқтирмайди. Нафақага чиққач, маҳалла ишларида аралашиб юрди. Қўни-қўшниларнинг тўй ва маъракалари, маҳалла тадбирлари ҳамда қишлоқ кўчаларини ободонлаштиришда ташкилотчилик қилди. Шу сабабли Ҳидоят Қўчқорова номидаги маҳалла фуқаролари 2003 йили уни диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчи лавозимига сайлашди. Мана беш йилдирки, бу масъулиятли вазифани аъло даражада уддалаб келмоқда.

Тўхтатош қайси хонадонда қандай кишилар яшаши ва уларнинг шарт-шароитларини бошқалардан кўра яхшироқ билади. У маслаҳатчи бўлишидан аввал ҳам бирон-бир хонадонда оилавий можаролар бўлса, бориб оила аъзоларини яраштириб келарди. Ҳозир ҳам Тўхтатош Турсунова ушбу анъанага содиқ қолган. Унинг саъй-ҳаракати билан маҳалладаги мактаб ўқитувчилари ва ота-оналар ҳамкорлигида турли тадбирлар ўтказилаётир. Ёш оилаларни мустаҳкамлаш мақсадида "Келин-куёвлар беллашуви" кўрик-танлови ташкил этилган.

— Тўхтатош опадан хурсандмиз, — дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси Мирзо Рўзимуродов, — Унинг ҳаракати билан маҳалламизда маънавий-маърифий ишлар яхши йўлга қўйилган. Айниқса, халқимизнинг тарихий-маданий меросини ўрганиш, миллий анъана ва қадриятларини бойитиш тизимини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратилган. Шунингдек, ҳудудимизда "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати туман кенгаши ҳамкорлигида "Гиёҳвандлик ва терроризмга қарши кураш" мавзуси доирасида кўплаб тадбирлар ўтказиляпти.

Маҳалла фуқароларининг қайси бири билан суҳбатлашманг, Тўхтатош Турсунова ҳақида ана шундай самимий фикрларни айтишади. Арзимаган баҳона билан ажралишгача борган, айни пайтда ширин турмуш қураётган баъзи келин-куёвлар "Тўхтатош опанинг маслаҳатлари билан оиламиз қад ростлади", дея миннатдорчилик сўзларини изҳор этишади.

Ҳа, маҳалла унинг иккинчи оиласига айланиб қолган. Шунинг учун ҳам эрта тонгдан кечгача маҳалла ва маҳалладошлари ташвиши билан елиб югуради. Ҳар куни хайрли ва эзгу амалларни бажариш унинг ҳаётий вазифасига айланган.

Асқар ЖАЛИЛОВ

Сирдарё вилояти

«Маҳалла» жамғармаси Сирдарё тумани бўлинмаси ва туман хотин-қизлар қўмитаси ҳамкорлигида 2009 йилнинг январь ойидан эътиборан «Маслаҳатчи» ахборотномасини нашр этиш йўлга қўйилди.

ЯНГИ АХБОРОТНОМА

Ахборотномани ташкил этишдан мақсад тумандаги мавжуд қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинларининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилари иши самарадорлигини оширишдир.

Ахборотномада фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қошидаги Хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялари ишини ташкил этиш юзасидан маълумотлар ҳам чоп этилиши режалаштирилган. Бундан ташқари, ахборотнома ташкилотчилари маҳаллаларда ўтказилаётган «Энг намунали оила», «Энг намунали уй бекаси», «Энг намунали келинчак» ва «Ёш пазанда» каби кўрик-танловларга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш, оилаларни ўрганиш, нотинч оилалар билан ишлаш, вояга етмаганларни тарбиялаш каби масалаларда маслаҳатчиларга яқиндан кўмак беришни ўз олдига вазифа қилиб қўйган.

Тошпўлат ҲАЙИТБОЕВ,
«Mahalla» мухбири.

Эй сиз одамлар, эсиз одамлар...

Хоразм вилояти

ОҒУФУРУШларнинг СЎНГГИ "БЕКАТИ"

Яқинда жиноят ишлари бўйича Хоразм вилояти суди хавфли уюшган жиноий гуруҳ устидан ҳукм чиқарди. Судланувчилар 18 киши. Улардан 11 нафарини аёллар ташкил этади. Суд тарихида бундай оилавий...

Биз бу йўлдан бормаймиз, — [illegible]

[illegible] ...си қўлланилган ҳолда 5 йиллик қамоқ жазоси тайинланди. Бироқ суд ҳукм чиқаришда Ҳожарнинг кўз ёшларини, тавба, тазарруларини, "келгусида бу ишни қилмайман" деган ваъдаларини инобатга олиб, жазони шартли 1 йиллик синов муддатига алмаштирди.

[illegible] ...уёғи қўшни Туркманистон, Қозоғистон Республикаларига етди. "Ҳам саёҳат, ҳам тижорат" нақлини пухта ўзлаштирган Ҳожар бу жойларда бўлганида ўзи каби "қора дори" савдосига ружу қўйган Ўғилой, Саломат, Насиба, Йўлдош, Хайрулло каби ҳамкорларни топиб, улар билан хуфиёна тил бириктиришга эришди.

2007 йилнинг февраль ойида [illegible]

...бўлгани каби, интиҳоси ҳам бор. Шу маънода хуфиёна бозор ҳам касодга учради. Судлов ҳайъати жиноятчиларга жазо тайинлашда уларнинг аввалги ва сўнги ҳаракатлари, гуруҳдаги ўрни ва бажарган вазифасини эътиборга олди. Гиёҳфурушлар "онахони" Ҳожар Қурбонова Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг бир неча моддалари билан айбдор, деб топилди. Суд уни узил-кесил 14 йил, қизи Ҳуснида Салаевани 13 йил, ўғли Собиржон Салаевни 18 йил, укаси Қурбонбой Қурбоновни 17 йил, қариндоши Йўлдош Седаматовни 14 йилга озодликдан маҳрум қилиш ҳақида ҳукм чиқарди. Гуруҳнинг бошқа аъзоларига ҳам узоқ муддатли қамоқ жазоси белгиланди. Судлов ҳайъати Ҳожар Қурбонова, Собиржон Са... [illegible]

Сотимбой САЪДУЛЛАЕВ,
Хоразм вилояти прокуратураси бўлим бошлиғи.
Кўклам РАҲИМОВ, журналист.
Абдулла САФОЕВ,
"Mahalla" мухбири.

Дилдаги гап

ШУКРОНА АЙТДИК

Сирдарё вилояти, Оқ олтин туманининг Фарғона қишлоғида яшайман. Яқинда 67 ёшга тўлдим. Ўтган йиллар давомида турмуш ўртоғим билан тўрт ўғил, уч қиз тарбияладик. Яратганга беадад шукрки, ҳаммаси бугун уйли-жойли.

Бола-чақаси билан тинч, фаровон яшашаяпти. Фарзандларим пул тўплаб оталарини ҳаж сафарига жўнатишмоқчи эди. Лекин турмуш ўртоғим бурноғи йили вафот этиб қолди. Шундан сўнг ўғилларим менга: "Отам улгурмаган ишни сиз қилсангиз, ҳаж зиёратига борсангиз", дейишди.

Тўғриси, фарзандларимнинг бу таклифи мени беҳад қувонтирди. Ахир бу ҳам ўзбекона тарбиянинг, халқимизнинг минг йиллардан буён сақланиб келаётган анъаналарининг бир кўриниши эмасми. Бундан ташқари, ўзим, ҳам насиб этса бир кун, албатта, ҳажга бораман деб, нафақамдан орттириб пича пул йиғиб қўйгандим. Хуллас, фарзандларимнинг ёрдами ва йиққан пулларимга 2008 йилнинг 7 ноябрь — 17 декабрь кунлари мамлакатимизнинг 5080 нафар фуқароси қатори мен ҳам ҳаж зиёратида бўлдим.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, мамлакатимиз раҳбарининг раҳнамоликлари туфайли бизни махсус самолётларда зиёратга олиб бориб, олиб келишди. Шунингдек, ўзбекистонлик ҳожилар Макка ва Мадина шаҳарларидаги энг яхши меҳмонхоналарга жойлаштирилди. Зиёрат давомида мунтазам иссиқ овқат, ичимлик суви, тиббий ёрдам билан таъминландик. Масжидларга зиёратга қатнашимиз учун махсус автобус қатнови йўлга қўйилди.

Макка ва Мадина шаҳарларида бўлганимизда бошқа давлатлардан борган кўплаб зиёратчиларни ҳам учратдик. Уларнинг айримлари автобусларда минглаб километр йўлларни босиб, хориб-толиб етиб боришибди. Улар йўлларда учраган қийинчиликларини айтиб берганда, Ўзбекистондек юртда яшаётганимизга, бағрикенг, меҳрибон Юртбошимиз борлигига шукроналар айтдик.

Умримнинг кўп қисми шўролар даврида ўтди. Лекин ўша пайтда битта одамнинг ҳам ҳажга бориб келганини эслай олмайман. Балки диний идора вакилларининг бир-иккитаси боргандир. Лекин уларнинг боргани ҳам оммадан сир тутиларди. Бугун эса маблағи бор, эътиқоди мустаҳкам ҳар бир фуқаро бемалол ҳажга бориши мумкин.. Шунинг ўзи ҳам юртимизда дин ва эътиқод эркинлигига катта эътибор берилаётганига мисол бўла олади. Эркин юртда эса ривожланиш ва фаровонлик бўлади.

Кароматхон МАШРАББОЕВА

"Mahalla" меҳмони

БОЛАЛИК ДУНЁСИДА ЎЗИМНИ ТОПДИМ

Аллоҳ ҳомилани яратаётганда, унинг руҳиятига тўрт туйғуни сингдирар экан. Буларнинг биринчиси адолат, иккинчиси — ҳақиқат, учинчиси — маъсумлик, тўртинчиси — камолот. Олимларнинг илмий тадқиқотларига кўра, ҳомилада аввал мия, кейин қалб шаклланаркан. Улар юқорида тилга олинган тўрт фазилат билан қўшилиб мукаммаллик касб этаркан. Ушбу фазилатларнинг шаклланиши ва ривожланиши яна тўрт ҳолатга боғлиқ, дейилади: ота-онанинг руҳий олами ва фарзанди тарбияси учун яратган шароити; маънавий гўзаллик; боланинг ўзини ва энг муҳими, атрофдагилар олдида масъулиятни англаши.

Хўш, бола тарбиясида ким муҳим рол ўйнайди: ота-онами, ўқитувчими ёки маҳаллами? Шубҳасиз тарбияда китобнинг ҳам ўрни бор. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабоев билан шулар ҳақида суҳбатлашдик.

— Сиз, турмушда учрайдиган иллатларга қарши ўз асарларингиз билан курашгансиз. Бирор натижага эришдингизми?

— Эришдим. Лекин буни ўлчаб бўлармикин!? Эришганимни, аввало, ўзимга келаётган хатлардан биламан. Иккинчиси, баъзи бир мактабларга 4-5 йил ўтиб қайта учрашувларга чақиришганда болалар маънавий дунёсидаги ўзгаришларда кузатаман.

Йигирма йилдан бери Ўзбекистон телевидениесида "Ўйла, изла, топ" кўрсатувида ҳакамлар ҳайъатига раислик қиламан. Аввалги болалар билан бугунги кун болаларининг дунёсини солиштираман, бунда улар ўқиётган асарлар таъсири борми — шуни кузатаман. Асарларим таъсирини мана шу мезонларда кўраман. Ёзувчи асарларининг самарасини китоблар тиражи, тез тарқалиши билан ҳам ўлчайди. Биргина "Сариқ девнинг ўлими" 44 марта нашр этилди. Сўнгги йилнинг ўзида Францияда, Туркияда босилиб чиқди.

Болаларнинг ҳар бири — бир дунё. Мен болалар дунёсига кириб, ўзимни топдим. Болаларнинг ҳеч нима билан ўлчаб бўлмайдиган меҳрини қозондим.

Топганларим олдида йўқотганларим зиғирчадек. 15 йилдан ортиқ фельетончи сифатида фаолият кўрсатиш жараёнида Юридик институтга ҳам кириб таҳсил олдим. Тўғри, балки ҳуқуқшунос бўлсам, катта лавозимларда ишлашим мумкин эди. Лекин мен болалар дунёсига кириб, ундан чиқиб кета олмадим.

— Одам улғайгач, болаликдаги хатоларини ўйлаб, афсусланади...

— Бундай хатоларни мен ҳам қилганман. Биринчи хатоим шуки, менга Аллоҳ сўз айтиш санъатини туҳфа этган экан, буни эртароқ англаб етмаганман. Қўқон педагогика билим юртини битиргунимча бирор-бир бадиий китоб ўқимаганман, дунёқарашим бувимнинг эртакларини эшитиш билан шаклланди. Феълимдаги яна бир камчилигим — жуда тортинчоқ, уятчан эдим. Ортиқча уятчанлик эса инсонга зарар келтиради.

— Бугунги ўзбек болалар адабиёти ҳақида фикрингиз?

— Бугун озми кўпми болаларнинг ёзиш намуналари яратилмоқда. Лекин тез тараққий қилаётган ҳозирги даврда шеъриятнинг ўзи камлик қилади. Бугун бизга яхши наср керак. Дунё бўйича 24 жанрда болалар асарлари эълон қилинипти. Биз техникаси, технологиясини сотиб олган давлатлар асарлари ана шу адабиётлар таъсирида шаклланмоқда. Фантастик асарлар, оммабоп адабиётлар, техника, технологияларга оид адабиётлар жуда зарур. Биз болаларимизнинг телевизор олдида думалаб ётиб катта бўлишига йўл қўймаслигимиз керак.

Ўзбек тилида босилаётган болаларга доир насрий китоблар кичик эртаклар билан чегараланмоқда. Болалар дунёқараши, ахлоқини, тафаккурини шакллантирадиган техника, ҳайвонот олами, ўсимликлар олами билан таништирувчи китоблар асосан рус тилида, ўзбек тилида бундай китоблар етарлича эмас.

Колаверса, ота-оналар таълим бериш билангина чекланмасдан, боланинг асосий вақтини компьютер, телевизор олиб қўймаслигига эътибор қаратишса, болаларда адабиётга, китобхонликка интилиш сусаймайди.

— Сиз асар ёзиш жараёнида бевосита болалар руҳиятини ўрганасиз. Айтинг-чи, фарзанд тарбиясида маҳалланинг ўрни қай даражада муҳим?

— Маҳалла — элимиз, юртимиз, Ватанимиз! Маҳалладошлар эса бир тупроқда яшаётган, мусаффо ҳаводан бирга нафас олиб, сўлим табиатдан биргаликда баҳра олаётган азиз кишилар. Ҳаммамиз ўз маҳалламизга эгамиз. Оилада камолга етаётган фарзанднинг хулқ-атвори ҳам атрофдагиларга қараб мослаша боради. Тарбияли болага эргашган бола унинг ютуқларини ўзида мужассамлайди. Агар бунинг акси бўлиб чиқса-чи? Маҳалладош бўлиб яшовчи инсонлар фарзандлари руҳиятидаги ўзгаришларни дарҳол пайқашади ва бунга нисбатан чора кўришади. Фарзанд тарбияси ўта масъулиятли вазифа бўлгани учун "Бир болага етти маҳалла ота-она" деган ҳикмат халқимиз тилида юради. Халқ эса топиб сўзлайди. Билишимча, маҳалла бу — куч, унда катта қудрат яширин. Имкониятдан келиб чиқиб фарзандларимиз ундан оқилона фойдаланишмоқда. Ўзимни ҳам маҳалладошларимдан айри тасаввур эта олмайман. Гузарга, оталар чойхонасига чиқиб узоқ суҳбатлашаман. Қадрдонлар билан юзлашиб, диддаги гаплар айтилгач, кўнглим ёришиб кетади. Шундай келажаги бор маҳалламга шукроналар айтаман.

Дилбар МАҲМУДОВА суҳбатлашди.

МУНАЖЖИМЛАР БАШОРАТИ

ҚЎЙ (21.03-21.04)

Атрофингиздагиларнинг сизга нисбатан танқидий муносабатда бўлишидан асло ранжиманг. Аксинча, бундан яхши хулоса чиқаришга ҳаракат қилинг.

СИГИР (22.04-20.05)

Шу кунларда яқинларингиз билан муносабатда босиқроқ бўлинг. Акс ҳолда зиддиятли ҳолатлар юзага келиши мумкин.

ЭГИЗАКЛАР (21.05-21.06)

Ҳафта давомида бирор ишни бошлашдан олдин яхшилаб ўйлашингиз ва таваккал қилмаганингиз маъқул. Шерик танлашда адашманг.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06-22.07)

Айни кунларда соғлиғингизга жиддий эътибор беринг. Ҳафта сўнгида яқинларингиздан хушхабар эшитасиз.

АРСЛОН (23.07-22.08)

Ҳафта қизиқарли воқеаларга бой бўлади. Ижод аҳли учун эса сермаҳсул бўлиши кутилмоқда.

ПАРИЗОД (23.08-22.09)

Мазкур бурж вакиллари ҳафта давомида молиявий масалада тежамкорроқ бўлганлари маъқул. Ахир эртанги кун ҳақида ҳам ўйлаш керак-да.

ТАРОЗИ (23.09-22.10)

Ушбу ҳафтада ташаббускорроқ бўлишга ҳаракат қилинг. Бу ишдаги салоҳиятингизни оширишга замин яратади.

ЧАЁН (23.10-22.11)

Айни кунларда ҳамкорлик юзасидан таклифлар тушиши мумкин. Бирор қарорга келишдан олдин оила аъзоларингиз билан маслаҳатлашинг.

ЎҚОТАР (23.11-21.12)

Ҳафта давомида молиявий аҳволингизни тиклаб олишингиз учун қулай имконият туғилиши мумкин. Ундан унумли фойдаланиб қолинг.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12-19.01)

Арзимаган нарсага ҳам асабийлашаверманг. Бу ҳам соғлиғингизга, ҳам обрўйингизга путур етказиши мумкин.

ҚОВҒА (20.01-18.02)

Ҳафта мазкур бурж остида туғилганлар учун тинч ва осуда кечиши кутилмоқда. Фақат дам олиш кунлари узоқ сафарга чиқишингиз мумкин.

БАЛИҚ (19.02-20.03)

Шу кунларда шахсий ҳаётингизда ўзгаришлар бўлиши эҳтимоли бор. Бундай вазиятларда ақл билан иш юритганингиз маъқул.

ОДОБ — БЕБАҲО ЛИБОС

- Яхши китоб – беғараз устоз.
- Заҳар ҳам, ғазаб ҳам ўз ўрнида керак.
- Ақл ва виждон ёлғон гапирмайди.
- Барча дардлар ичида бедавоси ҳасаддир.
- Муҳаббатни ҳисобга олмаса, сўздан кучли нарса йўқ.
- Меҳр кунда, ғазаб кунида керак.
- Ёш бола ёш боладек, катта одам катта одамдек бўлсин. Аксинча бўлса, ундан ғалати нарса йўқ.
- Эшик ўзингники бўлса ҳам, ғижирлагани ёқмайди.
- Ҳақиқат кимга юмшоқ, кимга қаттиқ.
- Одамга ярашадиган бебаҳо либос одоб либосидир.

Мансурхон ТОИРОВ,
Физика-математика фанлари доктори, профессор.

Гузардаги гурунглар

Абдусаттор ҲОТАМОВ

БЕШҚАЙРАҒОЧЛИКЛАР

(публицистик қиссасидан парча)

Яқинда туш кўрдим. Тушимга болалик дамларим кирибди. Уйғондиму тушим таъбирини ўйладим.

Ёз. Сутдай ойдин кеча. Биз болалар ҳовли чеккасидаги тупроқ супада ётибмиз. Осмон тўла юлдузлар. Атроф шунчалик кенг ва сокинки, тиқ этган овоз эшитилади.

Ота-онамиз ёнимизда бизга меҳр ва муҳаббат билан қараб туришибди. Отамнинг пешонасида уруш қолдирган чандиқ. Чап қўлининг бир бармоғи йўқ. Онам чеҳрасида турмуш ташвишларининг чарчоқлари...

Сал нарида ҳосилга кирган жоноқи олмалар чўлп-чўлп этиб анҳорга тушади. Яна аллақаердадир итлар ҳуради. Биз эса осмондан кўз узмаймиз. Юлдузлар тинимсиз им қоқади. Осмон бунча тинч, деб ўйлайман. Муаллимимизнинг бир юлдуз бир олам, уларда ҳам ҳаёт бўлиши мумкин деган гапларини эслаб баттар ҳайратланаман. Кафт билан тўсса бўладиган юлдузларда шунча мўъжизами? Унда бизнинг қишлоқ юлдузлардан кўринмас экан-да.

Дафъатан бир юлдуз кўкдан узилди ва тўппа-тўғри устимизга туша бошлади. Биз болалар эса ўрнимизда дик туриб, юлдуз томон қўл чўздик. Самовий жисм ерга яқинлашган сайин катталашар, биз бўлсак қўрқиш ўрнига севиниб сакрардик.

Ва ниҳоят, ҳовлимизга улкан ёниқ бир шар келиб қўнди. Атроф ёришиб кетди. Ана бизнинг юлдуз, деб у томонга югурдик. Шу пайт аллақаердан овоз келди: у сизники эмас, у сизга бегона, сиз ўз юлдузингиздан айрилманг...

Анчагача тушум таъбирини ўйлаб ётдим. Қалбим тубидан эса овоз келади: ўз юлдузинг сен яшаётган тупроқ, сенинг маҳалланг, сенинг ошёнинг. Улар билан фахрлан.

...Ҳамон ёдимда, Бешқайрағочдаги маҳалла ўшанда ҳам обод эди. Ёзнинг жазирама иссиғида атроф соя-салқин, қатор-қатор қозонлар осилган, анҳор атрофидаги кароватларда гурунг авжида. Ана, оппоқ соқоли кўксига тушган Акбар ота чоллар билан суҳбат қуриб ўтирибди. Мирзаахмад ота, Ислом ота, Болтабой ота... Улар маҳалланинг ҳурматли отахонлари. Турмуш ташвишлари, бозор-ўчар, нарх-наво ҳақида суҳбатлашишади.

Анҳорга ўрнатилган чархпалак ғийқ-ғийқ этиб, челаклардa чойхона ҳовлисидаги гуллар, жамбилларга сув чиқаради. Гоҳида тош кўчадан от аравами, шалдироқ юк машинасими ўтиб қолади. Унинг ҳайдовчилари арава-ю машиналарни дарахт соясига қўйиб, ёғоч супага келиб ўтирадилар. Айниқса, бозор кунлари чойхоначи буюришларини кутмай патнисда нон, қандқурс, чойнак, пиёла келтириб қўяди.

Шу тариқа супалар кун бўйи бўшамайди. Қолаверса, узоқ-яқиндан келган меҳмонлар бу ерда тунаб ҳам қолишади. Кечалари анҳордаги сувнинг майин-майин шивирлашини эшитишади, кўкдаги сон-саноқсиз юлдузларга тикилишади, ўй суришади.

Дунёнинг ададсиз кенгликларида одамларга куну тун ошён бўлган бундай жойлар кўп, балки бундан ҳам гўзал гўшалар бордир.

Лекин Бешқайрағочнинг файзу тароватi ўзгача!

Бешқайрағоч! Бу ном қандай пайдо бўлган?

Йигирманчи аср 60-йилларининг боши. Колхоз сабзавот, картошка экади. Э, экканини ҳам бор бўлсин, колхозчининг боши қарздан чиқмайди. Йил бўйи ишлаб-ишлаб, охирида ёнидан пул тўлашига тўғри келади.

Ўша йиллар Акбар деган бир отахон яшарди. Гапини салмоқлаб айтадиган, юзида фариштаси бор, ҳазил-мутойибага мойил бу отахон маҳалланинг оқсоқолига айланган эди. Бунинг сабаби шундаки, у жўяли фикр-мулоҳазаси, насиҳатлари билан одамлар эътиборини қозонди. Кишиларда ўзига нисбатан меҳр уйғотган.

Ана шу отахон эрта баҳор кунларининг бирида атрофга маҳалла фаолларини йиғиб маслаҳат солди:

— Бrandoмзарлар, — деди у, — одамлар колхознинг қозонига кўз тикиб ўтиришади. Шу ерга бир чойхона қурайлик, бу мусофирхона ҳам бўлсин. Бунинг учун аввал жазирама офтобдан фориғ бўлишимиз керак. Қайрағочлар экиб, чойхонани соя-салқин, файзли жойга айлантирайлик. Ахир, биздан яхши ном қолсин.

Шундай қилиб, анҳор бўйига 10-15 та қайрағоч экишди. Вақти келиб бу дарахтлар хўб ўсиб яшнади. Йиллар ўтди. Ана шу қайрағочлардан фақат бештаси адл ва пурвиқор қолди.

Зилзила тошкентликларнинг анча қисмини ўша пайтдаги «Октябрь» колхози экинзорларига иморат қуришларига сабабчи бўлди. Оқибатда қишлоқ ҳудуди шаҳарга ўтди. Баланд-баланд уйлар, ишхона ва дўконлар қурилди.

Ҳамон кечагидек ёдимда. Чуқуркўприкдан Бешқайрағочга кўчиб келган кезларимиз эди. Атроф бий дала. Отам ишлайдиган икки хонали дўхтирхона чойхона яқинидаги тепаликда жойлашганди. Тонг отар-отмас одамлар «Ҳой дўхтир, бугун вақтлироқ чиқинг!» деб кафтларини карнай қилиб уйимиз томон овоз берадилар. Чунки шу тун кимдир бетоб бўлган, иш вақти бошланишини кутишга сабр-қаноат йўқ эди. Одамларнинг ҳар қандай расмиятчиликдан холи бундай муносабатига отам ўрганиб қолган эдилар. Шунинг учун бир пиёла чой ичмай дала йўли бўйлаб кетардилар.

Мен эса болохонага чиқиб олардим. Бир чақиримгача наридаги катта кўчадан ўтаётган араваю юк машиналарини, ранг-баранг товланиб турган экинзорлар расмини оқ қоғозга туширардим. Дафтарда кечагина чизилган осмон тўла юлдузлар ҳам ўз аксини топганди.

Энди Бешқайрағочни Тошкентдек азим шаҳарда билмайдиган одам бўлмаса керак. Мавзе бутунлай гўзаллашиб кетган. Кенг ва равон йўллар, кўплаб хизмат кўрсатиш шохобчалари, мактаб, шифохона. Озод ва обод Ватанимизнинг бир сўлим гўшаси у.

Шундай масканда яшаётганинг кишига ҳузур ва фахр бағишлайди, албатта.

Бир чимдим кулги

"ҲУКМДА БУНДАЙ ЖАЗО ЙЎҚ-КУ!?"

Маҳалла оқсоқоли ёшларни тўплаб насиҳат қилибди:

— Эрта туришда ҳикмат кўп: ишинг унумли бўлади. Ким барвақт турса, худо унга ризқ-насиба беради, бири икки бўлади.

Бир йигитнинг иши ҳеч юришмас экан. Насиҳатларни ўзича тушунибди, эртасига саҳар соат тўртда уйғонибди.

— Ҳа, дадаси, тинчликми? — дебди хотини ҳайрон бўлиб.

— Худо саҳарда ризқ улашаркан. Кимки барвақт турса, бири икки бўларкан. Янги костюмни олиб чиқ: ажаб эмас, яна битта костюм-шим бериб қолса. Чўнтагига беш юз солиб қўй: зора минг сўм қилиб қайтариб келсам!

Йигит ясаниб кўчага чиқибди. Ризқдан дарак бўлавермабди. "Ризқимиз нарироқдамикан?" деб йўл бўйлаб кета бошлабди. Дўконнинг қоравулхонаси олдида учтаси ичиб, жиндай етмасдан, "Яна қайдан топсак бўлади деб?" попирос чекиб турган экан.

— Ҳа, йўл бўлсин, мулла ака? — деб йигитнинг йўлини тўсишибди. Сўнг пулию, костюм-шимигача тортиб олишибди. Камига уриб кўзини кўкартиришибди.

Йигит уйига қайтиб келибди. Хотини сўрабди:

— Ҳа, дадаси, бирингиз икки бўлдими?

— Уч бўлди! — жавоб қилибди йигит йиғлагудек бўлиб. — Биздан эрта турганлар ҳам бор экан.

* * *

Дорихонага кирган бир болакай шундай деди:

— Менга оғриқни қолдирадиган бирорта дори керак.

— Қаеринг оғрияпти ўзи?

— Ҳозирча ҳеч қаерим оғримаяпти. Фақат кечқурун дадамга кундалигимни кўрсатишим керак-да.

* * *

Адабиёт муаллими синфга кириб, эълон қилди:

— Болалар! Бугун биз футбол ўйини ҳақида иншо ёзамиз.

Иншо ёзишни билмаган Камрон дафтарига шундай жумлани ёзиб қўйди:

"Об-ҳаво ёмон, ер сирпанчиқ, лой бўлгани учун футбол мусобақаси бошқа кунга қолдирилди".

* * *

— Ўғлим, уйланганингдан кейин ҳақиқий бахт нима эканлигини тушунасан, — деди ота.

— Наҳотки?! — деди ўғил ҳайратланиб.

— Лекин вақт ўтган бўлади, — деди ота хўрсиниб.

* * *

Қамоқхонадаги маҳбус ёнига назоратчи келиб деди:

— Хотинингиз сизни кўргани келди.

— Суд ҳукмида бундай жазо чораси йўқ эди-ку!?

* * *

Ўқувчилар дарсда "Миллион сўм пулим бўлганда нима қилардим?" деган мавзуда иншо ёзишаётганди. Шавкат нималарнидир тез-тез ёзар, гоҳ ўйланиб қолар эди. Ниҳоят, у оғир уҳ тортиб, секин муаллимнинг олдига келди:

— Кечирасиз, домла, яна юз минг қўшиб қўйишнинг иложи йўқми?

Нархини қиммат демасангиз...

* * *

Дунёдаги энг қиммат ёнғоқ Австралияда ўсади. Унинг номи макадамия бўлиб, беш турини фақат Австралияда, икки турини эса Бразилия, ЖАР ва Гавайи оролларида ҳам учратиш мумкин. Макадамия дарахтининг баландлиги 40 метргача етади. У 100 йилгача мева беради. Ёнғоқнинг мағзини пўчоғидан ажратиш жуда қийин. Устириш ва етиштириш мушкул бўлгани учун дунё бўйича йиллиги 40 тоннадан кўпроқ ушбу ёнғоқ меваси йиғиб олинади. Шу боис, унинг нархи бозорда жуда қиммат. Бир килограмм макадамия ёнғоғи Австралиянинг ўзида 30 доллардан қиммат туради

* * *

Дунёдаги энг қиммат чой Хитойнинг Тяньсинь монастри яқинида ўсувчи олти туп чой бутаси баргларидан олинади. Тарихчиларнинг таъкидлашича, ушбу буталарнинг ёши 350 дан ошган. Улар баргидан ҳар йили 500 грамм афсонавий чой йиғилади. Бу чойни маҳаллий аҳоли Дахунпао деб атайди. 2005 йилда ушбу чойнинг 20 грамми (тўрт қошиғи) Фуцзянь музофотида ўтказилган ким ошди савдосида 208 минг юан (25 минг долларга яқин)га сотилган. Ундан бир ҳафта олдин эса шунча миқдордаги чойни харидор 24 минг долларга харид қилган.

* * *

Японияда Вигау зотли сигирлар боқилади. Сўнгги йилларда улар Австралияда ҳам пайдо бўлди. Японлар Вигауни энг яхши хашаклар билан озиқлантиради. Шунингдек, терисини ҳар куни саке билан тозалаб, пиво билан суғоришади.

Австралиялик фермерлар эса Вигауга сув қўшиб ҳар куни бир шишаси 16 доллар турадиган қизил вино беришмоқда. Шу боис бўлса керак, Вигау гўштининг нархи тобора ошиб боряпти. Шу кунларда Европада 200 грамм Вигау гўшти 100 АҚШ долларидан сотилмоқда.

Mahalla
МУАССИС: Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши ва «Маҳалла» жамғармаси Республика бошқаруви

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Телефонлар:
236-53-93
236-53-75, 236-57-62
Факс: — 233-44-25

Ўзбекистон Республикаси матбуот ва ахборот Агентлигида 2006 йил 6 декабрда 0019 рақами билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди.
Тошкент шаҳри Матбуотчилар кўчаси 32-уй

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди.
Формати — А-2,
2 босма тобоқ.

Баҳоси келишилган нархда

1 2 3 4 6 18547 нусхада чоп этилди. Буюртма Г-21

Навбатчи муҳаррир:
Беккул Эгамқулов
Навбатчи:
Ўктам Худойқулов
Мусаҳҳиҳ:
Аброр Ярматов
Саҳифаловчи:
Фаррух Расулов

Топширилди — 00.15